Број 22. У Новом Саду, у недељу 30. јануара 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељник и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Последња веза између Србије и Црне Горе.

Прекинута је ево и последња веза између Србије и Црне Горе. Кажу — из штедње!

Нема сумње, да је штедња веома корисна ствар. Расипање ће довести до пропасти не само појединца, но и најбогатију државу. Али од расипања је још убитачнија „штедња“, она штедња, којој места нема.

Нејести из штедње — убиство је. А кад би држава из штедње почела затварати школе, занемаривати путеве и слично, то би је још пре убило, но расипање.

У Србији отпочеше такву штедњу. Јер кад је ово дана била реч на нишкој скупштини о штедњи, поникоше предлози, да се укину нека заступства у страним државама.

Министар председник др. Владан Ђорђевић завртео је главом. Зна он шта вреде за државу таква заступства. Ал је опет — нешто учинио. Маленкост! Обећао је, да ће укинути заступство Србије на цетињском двору. И београдски листови већ јављају, да ће се српски конзулат на Цетињу у истини укинути — из штедње.

Дакле Србија нема више новаца на то, да одржава пријатељске везе између себе и Црне Горе?! Ако је збиља дотле дошло, онда она не може ништа. Не може најглавније. И то би био крај.

Но није то у ствари! Онај јаз између званичне Србије и Црне Горе пуца све већма. Управо има рука, која га раздире. Др. Владан је изјавио у нишкој скупштини, да би се према Црној Гори могло зато штедити, што ни Црна Гора нема свог заступника у Београду. Истина!

Само има у овом мале разлике. Црна Гора није укинула конзулат у Београду. То је место само непопуњено. У крајњем случају могла је то урадити и Србија. Но то раскраљу Милану није доста! Он хоће да Србија званично прекине везе са Црном Гором, на доглед целог света. Са хуком, буком, лармом и шкандалом, изјављује се у Србији, да Србија нема новаца за свој цетињски конзулат док у исти мах решава, да оснују конзулат у швајцарској.

Ето, то је оно, што је најгадније, у овој ствари! Ово и овако укидање конзулата има политичку цел. А та је цел, нек види и нек зна свет, да је између Србије и Црне Горе — свршено.

Не кажемо, да и до сад нису избиле на јавност веома жалосне ствари. Ал ево влада раскраља Милана данас намерно раздире и оно, што до данас још не беше раздерано Кад је свет имао права мислити, да је већ прошло оно доба огорчења, сад са хладним разбором чине у Србији оно, што ни огорчење не би могло да оправда.

Коме користи овај нов шкандал? Српским интересима зацело не! Овде су умешани нечији прсти. Можда су ти прсти енглески, можда други. Без икакве потребе поставља се између Србије и Црне Горе нова препрека, те долази до шкандала. А тај шкандал виче у свет: Какав балкански савез?! Какав споразум међу балканским државама?! Та ево шта бива између Србије и Црне Горе... Државе на Балкану не могу да живе својим рођеним животом, њих треба метнути под туторство, да не изеду једна другу...

Иначе питамо: како ће ово утицати на Србе у Маћедонији?

Политику данашње владе у Србији није тешко оценити. Само има једна ствар, која је донекле тавна и нејасна. То је једна велика мрља. И она бива све већа. Питање је само: ко води ону руку, која мрчи данас Србију и шта хоће тај на крају да постигне?!

Од онога што се до сад види, мора ухватити страва сваког пријатеља Србије.

Нови Сад, 28. јануара.

Бугарска ровења. Докле раскраљ Милан ради у народној скупштини што хоће и све пре, него да учини који корак у прилог српској мисли у неослобођеним крајевима Ст. Србије и Маћедоније, Бугари, међу тим, не само тајно, него и јавно у новинама грде и подмећу Србима, у чему нема ни труни истине. Бугарски лист „Народна заштита“ напада скопског митрополита Фирмалијана као разбојника, који је за то и постављен у Скопље, што му је отац био разбојник, па и он је, и да он и сада прикупља око себе српске разбојнике и хајдуке и облачи их у одело свештеника и калуђера. И напослетку узвикује: Докле Бугари шаљу у Маћедонију изнемогле и смирене старце који, знају само „Господи помилуј“ — Срби шаљу војне капетане, као Фирмилијана, па кад им он запали Маћедонију, онда ће бити доцкан за Турке. — Тако Бугари и „Народна заштита“. Треба Србе денунцирати код турских власти и уклонити оданде свакога, ко је за рад способан, да би бугарска пропаганда имала отворена врата, да још смелије може изводити своје замисли на штету српског имена. Која пропаганда, као ова бугарска, не преза ни од оваких подлих средстава, тој је све слободно употребити Само енергичан и озбиљан непрекидни рад српскихпозваних чинилаца моћи ће сузбити ове бугарске јаничаре.

Политички преглед.

Са нишке скупштине У седници од четвртка др. Владан је одговорио на разне интерпелације, па изнео и то, како је његова влада морала да усвоји предлог финансијског одбора, да укине на Цетињу српско посланство, јер црногорска влада већ од више година није хтела да одговори куртоазији Србије и попуни у Београду своје посланство. О посланству Русије и Француске изнео је др. Владан, да су ова заступљена отправницима послова. Предлог да се укину српска посланства у Енглеској, Италији и Грчкој одбио је др. Владан, јер те државе имају своја посланства у Србији. Наглаје сио на завршетку да му достојанство Србије налаже, да у народносним питањима изађе исто толико на сусрет, колико се Србији буде на сусрет изашло, у противном случају и он ће противно поступити. — Скупштина је за тим великом већином гласова примила закон о буџету који показује сувишке 1½ милијун. Уједје закључено да се у Швајцарској оснује српско посланство. Заседање скупштине биће закључено у суботу.

Повећање немачке флоте. У немачком сабору је државни секретар лорд Тирпид говорио у корист предлога да се немачка флота појача. И по себи се разуме да је ударио и он у стару ноту, да ће рат спречен бити ако се флота повећа. Као што је познато, ово није Тирпид први изнео, том фразом послужили се до сада сви немачки државници, кад су говорили да треба флота да се повећа. Трошкови

ПОДЛИСТАК.

ТУЖНА ПРИЧА.

— Морате ми написати тужну и дирљиву причу за свечани број, — са тим речима дочека ме уредник једног листа, чим сам прешао праг уредништва — Само да не закасните. Све је спремљено, само ми треба још прича

— О, не бер'те бриге. И онако немам посла. Одмах ћу се прихватити посла.

Пођем кући па лупам главу и тражим згодну ствар за причу. Али, за чудо, ниједна дирљива мисао да ми падне на памет. По глави ми се врзу само смешне ствари и шаљиве слике.

»Очевидно, сад нисам кадар написати ништа узвишено и дирљиво«, рекох сам себи. »Но не треба се журити. Има времена. Чекаћу«.

Дан за даном, а ја све веселији. И, ако за десетак дана не напишем, оде мој глас. А требало је написати четири и по ступца, па ма ме каквих телесних и умних мука стало.

Био сам увек тужан и невесео, кад сам покварио стомак. Зато и сад почнем необичну дијету. Али, не беше помоћи. На уму ми само смешне и шаљиве ствари.

Одбацим то средство. Почнем читати све могуће дирљиве, тужне и жалостиве приче, па и то узалуд.

Одлучим покушати и последње средство, да навучем на се досаду: читао сам своја дела. Застидео сам се, али се нисам осећао доста несрећним

У очајању одем уреднику и кажем му, шта је у ствари.

— Шта вам је? рече он. Ви сте пре тако лако писали. Јесте ли мислили о јадној девојци, која љуби једног младића свим жаром своје млађане душе, а он је далеко од ње, отишао је у незнани свет, а она, сирота чека, чека и не ће да се уда, а нико не зна, да јој је срце рањено?

— Наравно, да сам мислио. — Мислите ли, да ја не знам азбуку свога заната?

— Па зашто онда не пишете?

— Зато, — рекох ја: — што сви то описују. То већ није дирљиво!

— А шта бисте рекли, мој Марићу, — замишљено примети он — о том, како дете на самрти моли оне око себе да не плачу, и умире на њихове очи?

— Молим вас, само то не! Свуда је смрт деце тако описана.

Питао ме је још о старцу, који уочи Божића лије сузе над старим љубавним писмима Ја сам му рекао, да сам и о томе мислио и назвао сам старца идијотом, лудом.

— А историју каквог псетанцета? То публика воли.

— То није за свечани број, — закључио сам ја.

— Па размислите још мало, — завршио је опет и уредник.

И ја сам мислио, и саветовао се са једним својим пријатељем — познатим популарним писцем. Нашао сам га у великом кабинету, где седи поред прозора и пуши цигару. Понудио ми је једну. Грех би био одбити. Слушао сам, да је платио за стотину око 200 круна. Испричао сам му своје јаде и своју невољу. Он је само ћутао. Најпосле, остави цигару и рече:

— Треба вам жалостива, тужна прича? Испричаћу вам једну. Није дугачка, али је доста тужна.

Ћутао сам.

— То је историја човека, који је убио сам себе, — продужи он, гледајући сунце на заходу, као да тамо чита своју историју: — човека, који стоји вод самртне постеље своје, види, како споро умире, и зна, да никад не ће васкрснути.

»Био је сиромашан дечак. Волео је сањати о будућности. Унутри, у души му је шапутало нешто о другим, узвишеним истинама, за које нису знали другови његови и којих не бе-

око повећања флоте срачунати су до 1920 год. на 800 мил. А то би било годишње 46 мил. Заступник Шедлер који припада центруму, нагласио је, како и његова странка жели што јачу флоту, али се мора узети у обзир и домобранска војска и стање народа И баш с тога изјављује да он и његова странка немогу усвојити предлог тако, како је поднешен. Он је потпуно мишљења Либеровог, да се флота полако појачава из текућих прихода, а да непрети такова опасност, да се толико огромне жртве тако брзо траже од народа, што ће овај свакако врло јако осетити. Предлог пак о флоти, као што је поднесен, неможе се другче извести а да се не одобри нов порез, који би износио бар 100 до 120 милиоча, а то би пало све на грбачу народа. — Заступник Фролис социалдемократа, изјавио је, да је његова странка одлучно противна сваком повећању флоте. — И судећи по овом врло је лако могуће, да предлог овај о повећању флоте пропадне у сабору.

Буџет Србије у нишкој скупштини примљен је великом већином гласова. Према примљеним изменама износи целокупни приход по буџету: 77,789.648, целокупни расход 76,259.244 34, вишак је 1,530.403·66.

Рат између Енглеске и Транзвала.

„Ми смо на оној страни реке“ вели „Тајмс“, док други енглески листови пуни радости већ виде Ледисмит ослобођен.

И доиста више се рећи не може, већ да су Енглези с оне стране реке Тугеле. До Ледисмита је још далек и трновит пут. Огромни успеси генерала Булера и сјајне победе његове војске, већ се види колико вреде. Од среде до сада нема ни једног новијег гласа. То свакако значи да по Енглезе не стоји ствар најбоље, јер они немогу ни корака даље. Тако се у најблажијој форми може тумачити. Јер што се од среде овамо догодило о томе не јављују енглески извештаји ништа. А да су могли и најмању победу јавити, нема сумње да би то одмах и учинили. Сјајне победе код Кранц-Клофа зачудо да све више приликују онима код Шпијон-Копа.

По најновијим вестима Енглези су изнели своје топове на Кранц-Клоф, али на Шпијон-Копу и Дорн-Клофу стоје бурски топови, који просипају непрестано унакрсну ужасну ватру на непријатеља и доминирају целим крајем. Не буде ли Енглезима пошло за руком да што пре заузму и Шпијон-Коп и Дорн-Клоф, они неће моћи за дуго задржати ни досад освојене положаје и мораће опет натраг преко Тугеле.

Чудновато је, да је после тако сјајних успеха енглеских одмах тако на пречац запело. Но још је чудноватије да од среде нестижу никакви гласови. Најновије вести јављају само толико да крвава борба на Тугели траје још непрестено, али у пркос томе да још није одлучена. Истина најновије вести јављају и то, да је генералу Булеру пошло за руком да код Бракфонтена коракне један корак напред, али за то се морала његова војска повући са више других главних тачака. Које су то тачке не каже се, али је јасно, да се ово неможе назвати успехом, већ на против неуспехом. То увиђају, и у Лондону, те одмах додају, како до Ледисмита има још пет такових висова и како је сваки поседнут јаким бурским војскама.

Нема сумње да ће се овим трећим прелазом Булеровим преко Тугеле решити и борба у Наталу Али нема сумње ни у томе, да ће само брзи успеси Булерови моћи спасти Ледисмит. Како најновије вести јављају Бури су почели од среде свом силом да бомбардују Ледисмит и не дође ли му Булер што пре у помоћ, његова је судбина решена. Да ће пак Булер врло споро моћи продирати напред и да ће га грдних жртава стати види се најбоље по томе, што је од уторника на ноћ сасвим запело, и што је одмах првог дана борбе имао велике губитке. По самим енглеским исвештајима њихови су губитци тога дана били ови: два официра мртва, 15 рањена, 216 војника рањена или мртва.

И са западног бојишта не стижу никакове вести, и ако је и тамо дошло на више тачака до судара.

Најновије вести јављају да борба између војске генерала Гатакре и Бура, још увек непрестано траје, али фале све појединости.

Из Сперманкапа јављају, да се Кафери боре уз Буре и да је од њихове руке пао један енглески официр.

Из Штеркштрома јављају, да су Бури заробили једну британску патролу, која се састојала из заповедника и 6 момака.

Српско народно позориште.

28. јануара гледали смо у Н. Саду: **Јасмина и Ирена“**. Награђена позоришна игра у 5 чинова. Написао Манојло Ђорђевић-Призренац.

На дан венчања пред вече, оставља младожења младу и враћа јој се други дан по подне. Ал и онда долази само зато, да јој каже, како ће се одмах кренути на дуги и далеки пут.

Зашто? Његова Ирена заносила се пре за другим, који беше сирома књижевник. Кад ју је запросио богаташ, она пође за њега. А сиромах књижевник умро је од туге, кад су сватови прошли поред његове куће.

Иренин муж дознаје то оног дана пред вече и — одмах се решава да остави жену и иде на пут.

Ирена остаје сама, теши се како зна, и кад јој се муж враћа, има већ рашта да поцрвени. Њу изобличавају; њен муж је дотле заволео другу, но кад га та друга одбија, он опет одлази са својом женом кући, јер му је та друга казала: „Научите вашу жену да вас љуби“.

Ко да разуме оваког човека? Испрва онако прострог, а на крају је сасвим десети човек, без икаква повода, управо против сваког повода.

Има и неки др. Милан Стајић. Он је волео Јасмину, па се окренуо од ње зато, јер мисли, да је кокета. Но кад се уверава да није таква, иште њену руку. Но она не може да прежали свог брата, (онога који је умро од љубави) неће да се удаје, већ хоће да иде у глумице. Него да и доктор не прође на празно, вели и њему: „Ево узмите вашу пупилу, она вас воле!“ А доктор држ, грли пупилу.

И има нека Цаја, која је волела оног сиротог књижевника, што је умро од љубави. И она полази за другога, а на дан свадбе говори, како је волела онога, који је — умро.

Све се то догађа у Београду, у садашњости. Онај ко зна, да је у Београду данас мода и шик растављати се од жене, тај може донекле разумети овај комад. Ако се тако склапају бракови, као у овом комаду, онда није чудо. — Но писац није хтео то да нам покаже. Јер би се у том случају комад морао почети с 5-им чином... Па онда да нам изнесе на видик, да се тако склопљени бракови свршују са — разводом.

Што се тиче глумљења, овог вечера је владала велика промуклост и муцање. — Гђа Лукићка (Ирена) била је изврсна. Нарочито у 3-ем чину је показала велику моћ у трагичности, а у 4-ом чину играла је покварену кокету, јако добро. — Спомињемо гђу Бакаловићку, Спасићку и Николићку. Гђа Николићка била је у 4-ом чину добра помагачица гђи Лукићки, а гђа Спасићка играла је варошку враголанку са много шика. Њојзи су варошанке за сад много ближе, но сељанке.

Добра је била и гђа Душановићка. — Г. Спасић и ако је био добар, а у 3. чину веома добар, беше промукнут, а спомињемо г. Васиљевића, (Миленка) који је умро од љубави са великим — реализмом.

Г. Поповић добро глуми, ал треба да се одучава говора кроз нос. Данас у Паризу има школа за изговор, где многе и многе одуче за кратко време од неправилног изговора. Тамо је утврђено, да говор кроз нос већином не излази од органске погрешке, но из рђаве навике. С тим смо хтели да кажемо то, да би г. Поповић могао да поправи трудом и згодним начином свој изговор. Била би велика штета да то не учини, јер ће му иначе то сметати, да постигне прави успех, па ма иначе како добро глумио.

Вести из места и са стране.

Родитељи пазите на децу. Трговац у Нови Шова, Филип Лам, убијао је у доколици из старе пушке врапце по дворишту. Кад неко дође и одзва га у дућан. Трговац метне пушку уз зид, па оде унутра. Међу тим мали синчић његов од 9 година, узме пушку, те из шале натегне на своју матер, која баш у тај мах изиђе из куће. Пушка опали и згоди сироту жену у десно око, те се сиротица сруши на мах мртва на земљу. — Родитељи, чувајте оружје од деце.

Забранили му да служи. Администратори тарновске дијецезе забранили су саборском посланику свештенику Стојаловском да у њиховим црквама служи службу Божију. Стојаловски се обратио услед тога на тарновског владику Лобоса, да укине ову

ше у њиховим уџбеницима. И невидљива га је рука водила у самоћу, где се сам задубљивао у дубока размишљања.

»И посред уличне ларме он је чуо и слушао само тихи, стални глас, који му је говорио о великој задаћи његовој – о задаћи коју му је Бог одредио, да служи деци Господњој, да их учини чистијим, праведнијим, честитијим.

»И растао је са радосним очекивањем, да започне своју службу. А није опажао никаквих животних неприлика. Из године у годину тајанствени глас бивао је све јаснији и јачи све дотле, док није видео свој задатак сасвим јасно као путник, који је узишао на врх брега, откуда види целу долину.

»Напослетку постао је зрелим човеком, потпуно спремним за своју задаћу.

»Тада се јави ђаво и стаде га кушати, — стари ђаво, који је већ однео, а још ће много великих радника однети, — и он му поче шапутати на ухо зле речи, рђаве савете и, — Боже, опрости му! — он их је послушао.

»Помисли, шта ћеш добити, ако ојачаш људима веру у моћ истине, правде и добра? Чиме ће те наградити свет? Шта је награда највећим мислиоцима и песницима, људима, што посвете сав свој живот на службу човечанству? Презрење, сиротиња! Погле унаоколо! Каква је награда честитих наших радника према богатству оних, што вију песме и хвалу до неба дижу онима што ведре и облаче? Сви су борци за добро народа и за истину нашли славу своју тек за гробом. То је њихова награда! Мисли им се шириле као широки таласи по људском мору. Али каква корист одатле за оног, који умире од глади? Ти имаш дара, ти си ђеније. Богатство и сила, раскош и сва блага земаљска — све може бити твоје.

»Попећеш се до највећих части. Ради за оне што су у власти; они ће ти брзо рад твој наплатити, ради за истину — па ћеш задуго чекати заслужену награду.

»И ђаво је победио. Он је послушао савете ђаволске.

»Место да буде слуга божји, поста он слугом људским. Писао је онако, радио је онако како ће угодити онима горе; њихову је доброту и племенитост у звезде ковао. Пророчко оно надахнуће оставило га, и он поста окретним мајстором, који пише по наруџбини. А прави је био вештак у томе Борио се против »бруке« и »срамоте« народне; ако су људи народни повијали госу његова, нашао је »више гледиште«, по којем је он заступао прави »морал«. Сви дефрауданти, особито ако имају даљске приходе, били су његови штићеници. Подвикнуо би само: будући да.... А народ је добар, лаковеран. Њему треба нешто само дати за право

»И шта ћете, добротвори моји, да вам пишем? Да браним неправду, распуштање н. пр. бачке епархијске скупштине? Да проневере рачунам у »ситне заборавности«, које се сваком могу догодити? Да од црног правим бело, јели господару мој? Само реци, и ја ћу и мислити и говорити о том за твоје злаћане дукате!

И био је богат и моћан; имао је лепе хаљине, богату трпезу, као што је обећао ђаво, имао је силну послугу, небројено блага, коња и каруца; и био је срећан у толико, у колико те ствари могу учинити човека срећним. Само је једна мала гомилица полутруле хартије тамо у углу стола (није имао храбрости да је уништи), а на којој беху његови рукописи из млађаних дана, говорила му о оном сиромашном детету, што је ишло по улицама свог места рођења, сањајући о друкчијој величини и срећи, о назначењу да буде божјим послаником, али које је већ давно умрло и заувек сахрањено било«.

То је била врло жалостива прича, и ако мислио сам, није за свечан број. И тако хтео не хтео, морао сам прихватити предлог уредников и обратити се остављеној девојци са рањеним срцем. И то је било још тужније!

Прерадио: **—ја.**

забрану. Но владика је одбио његову молбу, из разлога, што се Стојаловски јако меша у бирачке зборове, који су наперени против црквене и светске власти.

Забаве са игранком. Српска женска добротворна задру у Вуковару приређује у суботу дана 12. (24.) фебруара 1900. у позоришној дворани „Гранд Хотела“ забаву са игранком са позор. претставом „Лек од пуница“ уз пријатељско суделовање гђа Ленкице пл. Милекића, Љубице Петровића и Лепосаве Станића; гђица: Олге Грчићеве, Стевке пл. Рогулићеве и Катице Царевићеве те г.г. Милана Вајића, Светозара Васиљевића, Љубомира Вуковића, Милана Петровића и Жарка Станића.

— Српско црквено певачко друштво у Мокрину приређује на Сретење 2. (14.) фебруара 1900. год. у просторијама „Велике гостионице“ забаву са игранком и позоришном представом „Честитам“ од К. Трифковића.

— Беседу с игранком приређује I. Српска занатлијска задруга у Руми, на „Сретеније“ 2. (14). фебруара 1900. у дворани код „Орла“ уз пријатељско суделовање српског певачког друштва румског, г. др. Милоша Николајевића, адвоката и г. Бранка Петровића занатлије из Руме. Чист приход намењен је задружној књижници. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Скупштина београдске берзе. Пошто V. редовна скупштина, сазвата 23. о. м, није се могла одржати због недоласка довољног броја чланова, то се понова сазива за 30. јануара 1900. у 9 часова пре подне у локалу берзе, у кнез-Михаиловој улици, која ће се држати са онолико чланова, колико буде дошло. — Види се напредак берзе.

Како гађају Бури. О том се уверио чиновник творнице оружја Лудвик Левеја у Берлину пре четири године. Дошло је петоро господе из Транзвала у Берлин, да наруче повећу количину оружја за Транзвал у поменутој творници. Ту су правили покушаје с пушкама и пуцали су фабрички радници у нишан на 500 метара. Вешти стрелци погодили су скоро сви у средину. То није било доста Бурима, па су они хтели сами да се увере, какве су пушке. Без иједне речи узео је најстарији Бур, господин од својих 70 година, пушку и избије фигури прво десно па онда лево око. Трећи метак погодио је фигуру у треће дугме на капуту, отприлике где је срце. И остали Бури пуцали су и гађали готово тако исто. Један од њих учинио је пуцањем готово невероватну вештину. Пуцао је једно за другим и начинио је фигури на глави читав венац од јама, куда је тане згодило. Али најчудноватије је при том, да су шест кугала једнако раздалеко погодиле једна од друге, као да је мерено центиметром. Кад су им Немци у Берлину почели да честитају на том изврсном гађању, рекли су они, да у Транзвалу сваки Бур тако добро гађа.

Уплашио се, па умро. У Киш Хеђешу (Бачка) ишли по селу уз трубу и добош неки комедијаши, који су водили са собом камилу. Многи истрчаше на улицу, да виде параду. Међу осталим истрча и један мали дечко од шест година, и то баш у онај мах, кад је уз њихову кућу пролазила камила. Дечко се тако уплаши од камиле, да је од страха срушио се на земљу па издахнуо.

Тврда лубања. Један месарски момак у Будимпешти пукао је крај кланице двапут из револвера себи у главу. На пуцањ дотрче људи и отеше му револвер. Међу тим тврдоглави момак, као да ништа није ни било, хтеде и даље радити и ако су му се две кугле упиле у лубању. Тек на дуго наговарање својих другова, отишао је у болницу, да му изваде кугле из лубање. Доиста тврда лубања.

20 000 деце не иде у школу. У арадској жупанији не иде у школу до 20.000 румунске деце. Министарство просвете је сад наредило, да се учини све што треба, па да се отворе у 23 општине или комуналне или ће министарство подићи државне школе.

Анархисте против париске изложбе. Полиција у Нансију ушла је у траг некој завери. У Цириху ухваћена је чета анархиста, којој је на челу неки Бернард. Одмах су брзојавили у све веће вароши европске, и у Нансију ухватили су Бернарда, који је при преслушању изрекао сензационе ствари. Изрекао је, да су анархисте утврдиле заверу против париске изложбе. Уговорено је, да веће павиљоне и то, кад буду у њима страни велико-достојници, баце у ваздух. Бернард је обавестио полицију о појединостима и рекао је имена заверника. Полиција у Нансију известила је о том полицијске власти свију европских великих градова, да ову ствар држи у тајности, јер би иначе, кад би се ово објавило, само сметало изложби.

Кратке вести. У околини Печуја падао је ово дана лед. Ретка ова појава трајала је по сахата. — У Боцну умрла је старица — просјакиња, која је била у ритама и по два дана није јела, а после смрти нашли су код ње 4000 круна, које је оставила на сиротињу. — Због силних киша, горњи део Тисе и споредне јој реке топе околину. — Од натраг неколико месеци укоренила се у ријечком округу у Црној Гори једна опасна и прилепчива болест — шарлах или скрлетна грозница. У колико се види, ова болест не оставља лако, но се постепено шири и све већи мах узима. Од ње су била већ и неколико смртна случаја. И данас од ње болују многа деца у овом месту.

Нови Сад, 29. јануара.

Министар председник Сел о народностима. У петак је посланик Комјати напао мин. председника због народносног питања. Рече да мин. председник у народносном питању нема идеје, која га руководи, нема политике и попушта народностима и не сме да изнесе подробно своје мисли о народносној политици.

Мич. председник одговорио је, да он није друкчији него прошле владе у начелу, али у извођењу те политике хоће да буде где је то могуће углађенији, финији. Цел је иста само други пут. Рекао је укратко да хоће по сваку цену мађарску државу са мађарском државном идејом. Хоће мађаризацију у свима гранама политичког, културног, друштвеног економског живота. То жели постићи, а да се не огреши о закон, но да буде свима једнак. Ако је укинуо у министарству народносну канцеларију, која је пратила бодрим оком народности и њихове протудржавне намере, он је то учинио за то, што постоји у истом министарству одељење државне полиције, које има исту цељ. — Што се тиче зборова, он је изјавио, да ће само они зборови бити дозвољени, где се неће расправљати ништа што је проту-државно, нити ика кво народносно питање. Где нема те гаранције, зборови ће се забранити. — Говори о бачком епископу Митрофану и вели: И ако не зна мађарски, што и самом министру изгледа незгодно, иначе га је потврдио, јер је епископ Шевић образован, добар патријота и јер је изјавио, да жали што до сад није знао мађарски, али ће у будуће научити. Није било бољег ни згоднијег, те га је влада потврдила. Кад су дочекали епископа Шевића, он је говорио српски и немачки (?) ал то за то што није знао мађарски. — Мин.-председник држи да градоначелник новосадски није поступио правилно, кад је епископа поздравио на српском језику, али се градоначелник извинио, да је то радио из учтивости, а варошко заступство Новог Сада решило је, да се мађарски језик има употребити свуда, па и у оваким приликама. Идући пут рећи ћемо више коју и изнети опширније овај говор. А за сад констатујемо само толико, да је претераним шовинистама испало за руком, да извуку из министра-председника Села оно, што он није хтео до сада да каже. Или још боље рећи, да га истерају да ступи у њихов табор. После овог говора министра-председника јасно је, да се народности немају од њега чему надати, јер оно, што је изрекао о наименовању епископа Митрофана о употреби српског језика и о зборовима доказује, да се немамо надати чак ни старој законитости, ни правди.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 30. јануара.

Лондон. Из главног логора бурског јављају, да су енглеске трупе напустиле оба освојена виса. Булер се повукао са војскомопет преко Тугеле, одакле је и дошао.

Модер Ривијер. Покушај Магдоландов да заобиђе бурску војску сасвим је несретно испао.

Будимпешта (Ориг. тел.) Будимпештански листови са највећом хвалом пишу о јучерашњем говору министра-председника гледе народносног питања. Његова је политика, да побеђује али не да приморава; морално да осваја, али не да прибегава насиљу.

Најновије вести.

Сабор Хрватске и Славоније. Стева Вједи Поповић говорио је, и да би могао похвалити данашње стање у Срему, читао је из једне немачке књиге, која је о оним крајевима изашла г. 1777 у Лајпцигу. Каже: онда је земља личила једном каосу. Данас и наши волови живе много боље, но пре 150 година. На таковом напретку данашња влада има највећа удела. Волели би, кад би г. посланик могао да покаже један једини кутак, где живе људи, не у Европи, него макар у Африци, у коме није постигнут велики напредак не за последњих 150 год. него ма за последњих 20 год. Г. посланик требао је да сравни напредак Срема и Славоније са напредком у другим државама, па онда да суди о успесима.

Трговина.

НОВИ САД, 27. јан. (7. фебр.) Пшеница прве квоће фор. 7·20 —— н. Пшеница средња ф. 7·— до — н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—80 н. Наполица ф. 6·— до — Јечам нови ф. 5·20 —— Зоб ф. 4 50—5 Кукуруз у зрну нови фор. 4·30—50 стари у зрну ф. ——— нови у клипови ф. ———

Маст 46 фор Сланина сува 48 фор. дебела гађена 48 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	31—32 нов.	живе мере
„ средњи . .	28—30 нов.	
„ лаки . . .	26—27 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	25—30 нов. по клгр
Јагањци	4—10 фор. по пару
Овци .	——— фор. по пару.

Стање воде под Новим Садом.

28. јануара било је	4·61	мет.
29. јануара било је	4·60	мет

*

Званичне забелешке будимпештанске берзе.

28. јануара (9. фебр.) 1900.

Млинови су и данас нешто живље куповали. Продато је 35.000 мет. центи. Цене се добро одржале.

Пшеница банатска, стара, квоћа по хектолитру од 75 до 81, цене од 50 килограма од 7 кр. 30 п. до 8 кр. 15 пот.; потиска стара, квоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 50 п. до 8 кр. 35 п.; пештанска, стара, квоћа по хект. од 75 до 81, цена од 50 килограма од 7 кр. 25 п. до 8 кр. 15 п.; бачка, стара квоћа по хкл. од 73 до 75, цена од 50 кр. од 7 кр. 35 п. до 7 кр. 85 п.

Раж прве врсте, цена од 50 кгр. од 6 кр. 25 п. до 6 кр. 35 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 65 п. до 5 кр. 70 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 35 п. до 5 кр. 45 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 4 кр. 75 п. до 4 кр. 95 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 11 кр. 50 пот. до 12 кр. 25 пот.

Проја, од 5 кр. 30 п. до 5 кр. 80 п.

Маст, 50 кгр. 51 кр. 50 п. до — кр. — п.

Сланина, 50 кгр. 43 кр. — п. до 44 к. — п.; сушена 48 кр. — пот. до 49 кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 20 кр. 75 п. до 27 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 18 кр. до 18 кр. 50 п. српски пекмез 16 кр. до 16 кр. 50 п.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

28. јануара (9. фебр.) 1900.

Дукати	11 кр. 43 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 24 п.
Угарска златна рента (од 100 круна) . . .	98 кр. 90 п.
Угарска крунска рента	94 кр. 25 п.
Аустријска златна рента	99 кр. 20 п.
Немачке државне марке (од 100 мар.) . .	118 кр. 10 п.
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону) .	242 кр. 22 п.

Српско народно позориште.

Ред позоришних представа.

У недељу 30. јануара: **„Задужбина цара Лазара“**. Слика из прошлости српске у 5 чинова, с певањем, у стиховима написао Милорад П. Шапчанин, музика од А. Дубека.

У уторак, 1. фебруара први пут: **„Отмица Сабињанака“**. Шаљива игра у 4 чина, од Павла Шентана, превео М. Р. Поповић.

ГОЛУБ

лист за српску младеж са сликама

излази у Сомбору двапут месечно а стаје на целу годину само **2 круне** (изван Аустро-Угарских земаља **3 круне**). Овај омиљени дечји лист ступио је у 22. годину свога живота. И сад га уређује Јован Благојевић, учитељ више дев. школе Сомборске а издаје књижарница **Мил. Каракашевића у Сомбору** (Бачка), којој се и претплата шиље. Ово је најјефтинији лист наше омладине и узданице народне. Скупљачи претплатника добивају на 10 скупљених претплатника лист на дар или новац за исти. — Лист се не даје на вересију. Нека је овај стари и омиљени познаник наше омладине топло препоручен свакој српској кући.

14 8—10

Foulard-Seiden-Robe fl. 840

und höher! — 14 Meter! — porto- und zollfrei zugesand! Muster umgehend; ebenso von schwarzer, weißer u farbiger „Henneberg-Seide" v. 45 Kreuz. bis fl. 14.65 p. Met.

G Henneberg, Seiden-Fabrikant
(k. u. k. Hofl. Zürich). 533 6 50

Млад спомоћник

који је вољан све дућанске послове обављати, може одма ступити у

СПЕЦЕРАЈСКУ РАДЊУ

П. РОМАНОВИЋА

у Новом Саду. 34 1—2

МЛАДИХ БОСАНСКИХ ШЉИВИЋА

добро негованих присада, род најкрупније сорте неколико тисућа за продати 100 ком. већих 25 ф. мањих 16 ф. — и друге воћке.

СУХЕ ШЉИВЕ за ракију 4 вагона још по 11 ф. 50 н. 100 кг.

САЛАМА I-а 1 кг. 90 нов. заклане свиње 29 ф. 100 кила. Ораха, шљива сухи за јело, шљивовице, шљивова и јабукова пекмеза и свих Бос. производа.

Извозно подузеће **Ђорђа А. Васиљевића**
31 1—1 (Д. Тузла, Босна).

Вино из песковитог предела од 1—4 године шилер или бело по јачини и старости, 100 лит. 22, 24, 28, 32 ф. Овогодишње вино (оточено) по каквоћи 16, 18, 20, 24, 28 ф. Молим, да се тражи „вински ценовник". Поручилац може и бурад добити, која се рачунају по коштању и по тој истој цени за 6 недеља примам франко и без поузећа бурад у добром стању натраг а новац тада шаљем упутницом. Поручилац може бити умирен, да ће само право чисто вино добити, за које јамчи мој добар глас. **За винску радњу тражи се компањон са 20—40.000 фор, коме ће зајемчено бити добит од 12—14%.**

Оплемењени дудови изврсни црни, бели и мурган 6 стопа високи у круни каламљени, 2—3—4—5 година сађенице по јачини од 20 до 30 новчића, при купу од 10 форината 20%, од 25 ф. 25%, од 50 фор 33%, од 100 ф. 40% рабата. Дуд даје довољан лад, нема непријатеља, роди јако а његов род радо једу људи и животиње и пече се од њега добра ракија. У Цегледу је дуд дрво, које носи доста прихода. Шкода је, дакле, оставити своју кућу, башту виноград или друго земљиште незасађено дудом.

Оплемењене дгње у необично разним врстама (цариградске, португалске и грдосија) које већ у оној години носе рода, кад се пресађују, а у доцнијим годинама ванредно богатог рода дају. Дебло му је без приговора заштићено болестима и заревницима одолети. Имаде муштерија које ове сорте хиљадама пресађују, јер носе ванредно богат род, који је укусан, дуго се држи и по високој цени може се продати. Цена је младицама од 2—3—4—5 год. по јачини између 20—50 нов. При већим куповима дајем исти рабат као и код дудова.

Оплемењене мушмуле. Ово воће је такође од вредности као и дгња, а цена им је као и код дгња.

Шпањолске вишње Да би се плодност ових дрва увеличала, трипут се прскају, и ако се прскање и даље продужи, то ће још боље родити. Дебло је здраво, род је особито тражен, пошто је за ушећерисање врло погодан. Цена је младицама од 2—3—4—5 год. између 15 и 50 нов. При већем купу исти рабат као и код дудова.

Орахова дрва. Младице од 6—8 стопа високе са јаким жилама а са родом танкољуским од 2—3—4—5 год. по јачини 20—50 нов. При већем купу исти рабат као и код дудова,

Разних оплемењених воћака од воћа, наиме крушака, јабука, шљива, кајсија, бресака, трешања, вишања, оплемењених кестенова, високих и ниских по јачини од 20—40 нов.

Пробране оплемењене воћке од 2—3 до 4—5 год. у добрим екземпларима по старости и јачини од 20—50 новч.

Разни дивљака по јачини 5 ф. 85 новч. до 19 фор. за 1000 комада.

Баштовански алати од изврсног и јаког материјала. Маказе за виноград и сврдла за сађење лозе, даље тестере, баштенских ножева, ножева за каламљење и очење, таблице за обележавање воћа и калам воска можа се по јефтиној цени добити.

Каталоге и ценовнике разашиље

LADISLAUS UNGHVARY

Guts-, Weingarten- und Baumschule-Besitzer

aus Czegléd. 27 1—4

ЧОКОЛАДА

Suchard

КАКАО

Купити се може свуда

545 5—

Два помоћника

мануфактурне бранже, један старији, а други млађи, биће одма примљени у мешовитој трговини у једном већем месту у Срему. Упитати ваља администрацију »Заставе«, уз прикључење марке од 20 потура. 1—2 33

Рихтеров Анкер-Пен-Експелер

Liniment Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 30 година као поуздан лек употребљује, и то **ублажава болове од реуме, костобоље, расхлађења** и томе сличних патња и болести, да га и с ми лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Пен-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 40 новч., 70 новч. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apo heker in Budapest.**

Код куповања треба јако пазити, те да се од превара и штете сачува, треба сваку флашицу која нема на себи овеознаке (лентера) и име **Рихтер** да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie.,
k. k. Hoflieferant 460 8—35
Rudolstat.

За **15** круна — За **15** круна

Дивот-ХАРМОНИКА са 10-троструким оргрљским челичним гласовима, са челичним меховима, укупно 72 челична језика.

Дивот-ХАРМОНИКА са 10-двоструким челичним гласовима, са челичним меховима, укупно 25 челични језика.

За самоуке школа кошта 25 новч.

Отправљање ув гаранцију најтачније се извршава ув поузеће или за готов новац унапред. **Дворедних** са 19 двоструких челичних гласова, 6 јаких басова и иначе као горе речено од **20, 30, 40 круна** и више, а са **три реда** кроматичних, најбоље што се замислити даје код фирме, која је прослављена и која већ 30 година постојн и трговачки протоколирана

Johann N. Trimmel,
Harmonika-Erzeuger, Wien, VII/3, Kaiserstr. 74.

Илустроване каталоге бесплатно. Школа за учење на дво- и тороедним хармоникама, као и кроматичним за **3 круне и 3 круне 60 пот.** При купу једне хармонике рачунам за школу полу цене. Флауте, виолине, цитре, гитаре, стројеви за свирање, албуми са музиком, пивске боце итд. итд. увек у највећем избору може се добити. 1 2—12

Шабачко друштво: за свадбарину, доживотну премију и посмртницу.

ПОЗИВ НА УПИС

у

ШАБАЧКО ДРУШТВО

за свадбарину, доживотну премију и посмртнину.

које је на здравом и солидном темељу основано, а чија су правила од надлежне власти одобрена; — отворило је упис 1. децембра прошле године и за непун месец дана, уписало се преко 5000 чланова.

Ово друштво има своја два оделења и то:

I. Оделење за удадбу и женидбу; и

II. Оделење за доживотну премију и посмртнину.

Члан оделења за **удадбу** и **женидбу**, може бити свако лице без обзира на пол, веру, народност, године старости, занимање и место становања; који су неудати, односно нежењени, удови и законом раздвојени супрузи.

Члан оделења за **доживотну премију** и **посмртнину**, може бити свако лице без обзира на пол, веру, народност, занимање, место становања, и то: по навршетку своје треће године живота.

При упису оделење за **удадбу** и **женидбу** полаже се свега **11 дин.**, која се сума може уплатити у року од 4 месеца. — Одмах при упису полаже се најмање 2·50 дин. и сваког месеца по 0·50 дин. Месечни улог од 0·50 п. д. плаћа се од дана уписа, па за сво време трајања чланства.

При упису у оделење за **доживотну премију** и **самртнину** полаже се свега **11 дин.**, која се сума може уплатити и у року од 6 месеци. При упису може се положити најмање 2 дин.

У оба оделења плаћа се још и разрез, од дана уписа и то, свако оделење за себе.

У оба оделења стиче се право од дана уписа, па за 6 месеци.

Сваком члану у оделењу за удадбу и женидбу по истеку 6 месеци, па закључно до навршетка I. године чланства, припада на име премије сав прикупљени разрез од свију чланова тога оделења по 0.10 п. дин. а после сваке године повишава се премија са по 0.10 п. дин закључно до навршетка пете године чланства.

Чланови у оделењу за доживотну премију и посмртнину, припада на име доживотне премије на: 10-годишње чланство 500 дин. На 15-годишње чланство 750 дин. На 20-годишње чланство 1000 дин. и на 25-годишње чланство 1500 дин.

Посмртнина ће се издати у првој години 500 дин. У другој 1000, а после сваке године повишаваће се са 100 дин. док не достигне суму од 2500 дин.

Из премија за удадбу, женидбу, доживотну и посмртнине, не могу се наплаћивати дугови онога на чије се име издаје премија — односно посмртнина.

Ближа извешћа дају чланови управног одбора и повереници, који су овлашћени, да врше упис у ово хуманитарно друштво, и да дају нужна обавештења.

Ова установа за свакога је корисна а нарочито за младе људе и децу. Уда ли се односно ожени добија премију, доживи ли одређени број година, добија доживотну премију; умре ли, добија посмртнину. (Жени се — удаје се, добија. Живи — добија, умре добија!)

Ово је једина установа у Србији, која даје својим члановима овако повољне услове, која је на здравом и солидном темељу основана.

Скреће се пажња свима онима, који хоће да се у ово по све корисно и хуманитарно друштво упишу, да се тога ради обраћају из места у канцеларији друштвеној а са стране повереницима, или непосредно да шаљу уписнину поштанском упутницом на **„Шабачку Банку" за друштво**. У маркама неће се примати уписнина.

Тражимо поверенике у свима местима у Аустро-угарској под повољним условима.

У Шапцу, јануара 1900 године.

Благајник	Секретар	Председник	Подпредседник
Петар Х. Поповић, штампар.	**Н. Ђ. Ћирић,** апотекар.	**Мих. М. Ђорђевић.** књижар.	**Стево Писаревић,** адвокат.

Чланови управе: **Јеврем С. Јовановић** трг., **Марјан Гајић** трг., **Јанићије Лазовић** каф., **Милан М. Поповић** трг., **Драгић Ђ. Марковић** опанчар и **Душан Матић** кројач. 32 1—3

1 главни згодитак од **100.000** круна у вредности

1 „ згодитак по **20.000** „ „

и т. д. и т. д.

који се сви са одбитком од 20% у готовом новцу искупљују, долазе још у 3 вучења

ВЕЛИКЕ ДОБРОТВОРНЕ ЛУТРИЈЕ

у корист будимпештанског клиничног друштва (болнице) на жребање и игра свака срећка без доплате још и у остала 3 вучења.

V. ВУЧЕЊЕ неоспорно већ **14. Фебруара 1900.**

Срећке само за **1 КРУНУ** препоручује: Verwaltung der **grossen Wohlthätigkeits-Lotterie** zu Gunsten des Budapester Polyklinischen Vereines (Spital) **IV., Kossuth Lajos-utcza 1.**, даље све банке, мењачнице, поштанска звања, на благајнама кр. уг. држ. железница, трафике и т. д. 29 1—2

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.